

Controle van de bescherming van soorten voor de bouw van 12 windenergie-installaties in het Reichswald, gemeente Kranenburg (regio Kleve)

Aanvrager
ABO Wind
Unter den Eichen 7
65195 Wiesbaden

Büro für Ökologie & Landschaftsplanung
Hartmut Fehr, Diplom-Biologe
Wilhelmbusch 11
52223 Stolberg
Tel.: 02402-1274995
Fax: 02402-1274996
Internet: www.planungsbuero-fehr.de
e-mail: info@planungsbuero-fehr.de
Stand: 08-02-201

8. Samenvatting

ABO Wind AG (Wiesbaden) plant de bouw en het gebruik van 12 windenergie-installaties van het type Vestas V126-3,45 MW met een totale hoogte van 200 meter in het Reichswald in Kranenburg. De hierbij voorgelegde controle van de bescherming van soorten vindt in 2 stappen plaats. In de ASP 1 vond een omvangrijke evaluatie van gegevens van Duitse en Nederlandse online-diensten (FIS, @LINFOS, SOVON, Trektellen, Waarneming) evenals van gegevens van derden (ULB van de regio Kleve, NABU Naturschutzstation Niederrhein e. V., bosbeheer evenals gegevens van de Nederlandse ornitholoog J. Thissen. G. Müskens, F. Hustings) plaats. In eerste instantie werden alle in Noordrijn-Westfalen voorkomende, voor windenergie gevoelige vogelsoorten op deze basis gecontroleerd. In het resultaat konden voor de boomvalken en de Arctische wilde ganzen (Groenlandse kolgans, akkergans en brandgans) juridische bescherming van soorten verboden binnen de ASP 1 niet worden uitgesloten, zodat deze omvangrijker in een diepergaande controlestep (ASP 2) beoordeeld moesten worden. Uit de groep van de niet voor windenergie gevoelige soorten kwam bij de ASP 1 de noodzakelijkheid naar voren, in totaal 12 soorten bij de diepere controle (ASP 2) te betrekken, aangezien hier in het bijzonder door de bouw veroorzaakte conflicten niet konden worden uitgesloten.

Met betrekking tot de vleermuizen leverde de ASP 1 een mogelijke aanwezigheid van 14 soorten in het projectgebied op. Voor geen van de vleermuissoorten lieten zich volgens de soortenbeschermingswet verboden feiten van begin af aan uitsluiten, zodat voor alle soorten een diepergaande controle in het kader van de ASP 2 noodzakelijk was. Bovendien leverde de ASP 1 voor andere soorten, uit de groep der reptielen de strandhagedissen en de Gladde slang, welke in ASP 2 dieper onderzocht moeten worden.

Voor het vaststellen van de feiten vonden omvangrijke onderzoeken voor het gebruik van de ruimte van de aan de zuidrand van het Reichswald ter hoogte van de afgraving "De Banen" broedende Boomvalken plaats. De actie-omgeving omvat dientengevolge hoofdzakelijk de open luchtruimte boven de afgraving met zijn kolonie oeverzwaluwen. In het totale overzicht van de gegevens is een significante verhoging van letsel, ook met de dood tot gevolg, niet vast te stellen. Om een interessanter aanbod aan broedplaatsen in de omgeving van de afgraving te creëren, wordt aangeraden, in totaal 6 kunstmatige nesten (manden) in de boomgroep aan de bosrand en rondom de afgraving aan te brengen.

Met betrekking tot de Arctische wilde ganzen vonden omvangrijke onderzoeken in de winter plaats. De afgraving van "De Banen" met zijn aquatisch milieu fungeert als slaapwater voor meerdere duizenden ganzen. Van hieruit vliegen de ganzen bij voorkeur in zuidwestelijke richting naar hun beweidingsgebieden. Ook boven het Reichswald vinden start- en landingsvluchten plaats, maar slechts 3,8% daarvan houdt verband met voedingsvluchten. 96,2% en zodoende het overgrote gedeelte, vindt op een andere plek plaats, bij voorkeur in het open land. Vanwege de door ganzen uitgevoerde vermijdingsreactie ten opzichte van de WEI moet er rekening mee worden gehouden, dat er in de toekomst sprake van het omvliegen van het windpark zal zijn. Vanwege het geringe aandeel van de boven het Reichswald plaats vindende vluchtbewegingen, kan hieruit echter geen verboden feit in het kader van de soortenbeschermingswet worden afgeleid. Ook kan men er niet vanuit gaan dat het slaapwater, dat zich op een afstand tussen 500 en 1.600 meter van de dichtstbijzijnde WEI in het bos verstopt bevindt, niet meer door ganzen wordt gebruikt. Bovendien is er ook geen sprake van het verlies van beweidingsgebieden.

Behalve de voor windenergie gevoelige soorten werden 12 verdere planningsrelevante vogelsoorten in de ASP 2 verdergaand gecontroleerd en dat waren: boompieper, havik, kleine bonte specht, koekoek, buizerd, zwarte specht, sperwer, bosuil, fluitier, ransuil, houtsnip en wespendif. Typisch voor het Reichswald is de grote dichtheid aan roofvogels. In het bijzonder de buizerd en havik komen hier in grote aantallen voor, daarnaast ook de wespendif en sperwer. Door de noodzakelijke verwijdering van boomgroepen zal er geen sprake zijn van verlies van een in 2015 bebroede horst en ook niet van een wisselhorst. Aangezien niet alleen de horst als voortplantings- en rustplaats moet worden gezien, maar ook een zone van 100 m (resp. bij de wespendif

300 m) daaromheen, is er sprake van een potentiële belemmering van enkele horstlocaties. Hiervoor bevinden zich echter in de omgeving (200-500 m) wisselhorsten, die gebruikt kunnen worden. Voor zover is er met inachtneming van het feit, dat uitwijkmogelijkheden bestaan en dat de ecologische functie van de voortplantings- en rustplekken in de ruimtelijke samenhang behouden blijft, geen sprake van de vernietiging van de voortplantings- en rustplekken voor roofvogels in het kader van de wet.

Met het oog op het vogelslagrisico moet er conform de leidraad van worden uitgegaan, dat voor de niet voor windenergie gevoelige soorten in de regel geen sprake is van verboden feiten. Er wordt niet uitgegaan van aanzienlijke storings. Laatst genoemde wordt op dit moment nog besproken voor de houtsnip. De huidige aannames baseren echter slechts op een onderzoek in het Zwarte Woud. Afgezien daarvan dat te betwijfelen is, of een afzonderlijke studie, bovendien ook nog uit een volledig andere natuurlijke omgeving, als gekwalificeerde basis voor een soortenbeschermingswettelijke beoordeling kan worden gezien, hoeft men in het onderhavige geval er niet van uit te gaan dat er sprake zal zijn van populatierelevante storings. Over het algemeen zijn soortenbeschermingswettelijke strafbare feiten voor geen enkele van de niet voor windenergie gevoelige soorten te zien. Dit geldt ook voor algemeen frequente en niet bedreigde vogelsoorten. Ter bescherming van de vogels in zijn geheel is een regeling van de bouw tijden met betrekking tot het vrij maken van het bouwveld noodzakelijk. Onder deze voorwaarden zijn geen aanzienlijke projectinvloeden, die strafbare feiten volgens § 44 BNatSchG schetsen, vast te stellen.

Het omvangrijke onderzoek naar de vleermuizen (detectoronderzoek en parallel batcordergebruik, hoogte-monitoring, netvangsten en telemetrie, in kaart brengen van boomholtes) leverden een aanwezigheid van tenminste 12 soorten op in het projectgebied: baardvleermuis, grootoorvleermuis, laatvlieger, franjestaart, grijze grootoorvleermuis, rosse vleermuis, vale vleermuis, bosvleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en gewone dwergvleermuis. Volgens de leidraad "Omzetting van de soorten- en habitatbescherming bij de planning en goedkeuring van windenergie-installaties in Noordrijn-Westfalen" gelden vijf van de aangetoonde vleermuissoorten als gevoelig voor windenergie, namelijk: laatvlieger, rosse vleermuis, bosvleermuis, kleine dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Volgens de leidraad behoort de gewone dwergvleermuis vanwege zijn frequente aanwezigheid en de gunstige behoudtoestand niet tot de voor windenergie gevoelige soorten. Echter dient men er rekening mee te houden, dat deze soort net als alle vleermuissoorten strikt beschermt is en zodoende onderhavig is aan een bijzondere beschermende maatregel volgens de Duitse soortenbeschermingswet. Bovendien ligt dit soort in de slachtofferstatistiek achter de rosse vleermuis en de ruige dwergvleermuis op de derde plek. Vanwege deze reden en vanwege de frequentie van het soort in het gebied werd zij op dit punt als een uit ons oogpunt voor windenergie gevoelige soort binnen dit proces besproken.

Bovendien werd voor de niet voor windenergie gevoelige soorten besproken, of er in het kader van de gebiedsaansluiting en het vrijmaken van het bouwveld sprake is van een overtreding in het kader van § 44 lid 1 nr. 1 - 3BNatSchG, aangezien alle aangetoonde vleermuissoorten in Noordrijn-Westfalen als relevant voor de planning gelden.

De evaluatie van de bij de windmetingsmast verzamelde hoogtegegevens is op dit moment nog niet afgerond. Indien nodig kan de richtlijn van de leidraad "Omzetting van de soorten- en habitatbescherming bij de planning en goedkeuring van windenergie-installaties in Noordrijn-Westfalen" (12 november 2013) worden opgevolgd, om dodelijke Vleermuisbotsingen te vermijden. Deze bepaalt het uitschakelen van de WEI bij windsnelheden < 6 m/sec, temperaturen > 10°C en afwezige neerslag.

Parallel hiertoe dient een gondelmonitoring volgens de voorschriften van de leidraad te worden uitgevoerd. In de komende jaren kunnen de gebruikstijden van de WEI dan afhankelijk van de resultaten van de gondelmonitoring worden aangepast. Met behulp van deze maatregelen worden soortenbeschermingswettelijke verboden feiten uitgesloten. Zoals de huidig vastgestelde gegevens evenals gegevens van derden uit de omgeving (DENSE ET AL.

2005, LIMPENS 1999) aanraden, dient in het Reichswald met een aantal gevestigde, deels ook reproducerende soorten te worden gerekend (rosse vleermuis, bosvleermuis,

grootoorvleermuis, watervleermuis en franjestaart, eventueel ook de ruige dwervleermuis en de kleine dwergvleermuis). Concreet werd er een kraamkolonie van de franjestaartvleermuis in de buurt van de B 504 gevonden. Een kraamkolonie van de grijze grootoorvleermuis bevindt zich met een grote waarschijnlijkheid in de kerk van Ottersum. In het directe invloedgebied werden slechts 10 voor vleermuizen geschikte bosbestanden met holtes gevonden. In de omgeving (100 m rondom de vrij te maken gebieden) bevinden zich 42 andere bomen met holtes. Concrete kwartierbewijzen werden niet gevonden, wat echter geen negatieve diagnose is, aangezien bossoorten hun kwartier vaak kunnen wisselen. Ter compensatie van de projectinvloeden dienen in totaal 30 boomholtekasten op geschikte locaties in het Reichswald te worden aangebracht.

Met betrekking tot de in het projectgebied voorkomende planningsrelevante reptielen gladde slang en strandhagedis is er geen sprake van het voldoen aan de soortenbeschermingswettelijke verboden feiten conform § 44 lid 1 nr. 1-3 BnatSchG. Ter optimalisatie van de leefruimtevoorwaarden wordt het integreren van goed geschikte structuren (steen- en zandhopen, steenmuren, dood hout) in de omgeving van WEA 4-7 aanbevolen. Met inachtnaam van de in hoofdstuk 7 geformuleerde beschermings- en vermijdingsmaatregelen is het project volgens onze opinie geoorloofd in het kader van de soortenbescherming.

Stolberg, 09 februari 2016
(Hartmut Fehr)